

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Kócsó Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kócsó József ügyvéd) által képviselt felperesnek a Jutasi és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szalay Péter ügyvéd) által képviselt alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt a Somogy Megyei Bíróság előtt 23.P.20.105/2008. számon megindult és a Pécsi Ítéltábla Pf.I.20.315/2008/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes által 25. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a jogsértés mibenlétét illetően az abban foglaltak helyett megállapítja: az alperes megsértette a felperes jóhírnevét azzal, hogy azt a való tény, mely szerint a ..-nek több, a felperes személyes érdekeltségi körébe tartozó szervezet is a tagja, abban a hamis színben tüntette fel, mintha a felperes csupán az érdekeltségi körébe tartozó szervezeteket tájékoztatta volna a helyi közösséghez való csatlakozás lehetőségéről. Valótlanul állította továbbá, hogy a .. 2007. október 1-jén este Buzsákon tartott ülésén a közösségben részt venni szándékozó szervezetek jelentkezését - személyes döntése folytán eljárva - a felperes utasította el. Az alperest arra kötelezi, hogy az elsőfokú ítéletben írt módon és helyen a saját költségén egy-egy alkalommal tegye közzé az ítélet jogsértést megállapító rendelkezését. Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - felhívásra - 36.000 (Harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felek .. Város Önkormányzata Képviselőtestületének tagjai. A felperes jelentős szervező munkával vett részt az Európai Unió vidékfejlesztési támogatási program, az ún. Leader program keretében megalakítandó helyi csoport szervezésében. Ennek során 2007. szeptember 17-én alakult meg a .., amely képviselőjének a felperest választotta meg. A helyi közösség az alakuló ülésén úgy határozott, hogy a következő ülését október 1-jén tartja, amelyen sor kerül a regisztrációra nyitva álló október 4-i határidőig jelentkező további új tagok felvételére. Az október 1-jei ülés megkezdése előtt vita alakult ki a helyben csatlakozni szándékozók felvételéről. A felperes felszólalásában azt javasolta, hogy a közösség a törvényes eljárás érdekében ne támogassa azoknak a felvételét, akik nem rendelkeznek a szükséges számú írásbeli ajánlással és az előírt formanyomtatvánnyal. Ezt követően a helyi közösség a - jelentős szavazattöbbséggel meghozott - határozatában a szükséges ajánlással nem rendelkező jelenlévő csatlakozni kívánók jelentkezésének napirendre vételét elutasította. Ugyanezen az ülésen - a szükséges ajánlással és formanyomtatvánnyal rendelkező - 21 csatlakozni kívánó tagot felvettek a közösségbe.

A „ .. ” című havilap 2007. októberi számában „I Love Fonyód? avagy .. fonyódiakhoz való viszonya” címmel megjelent cikkében az alperes annak felvezetése után, hogy az Európai Unió vidékfejlesztésre szánt támogatása, az ún. Leader-program keretében az erre a célra létrejött helyi közösségek mintegy 71 milliárd forintot kaphatnak, tájékoztatást adott arról, hogy a fonyódi kistérség területén a program lebonyolítását végző helyi vidékfejlesztési iroda vezetését a felperes elnökségével működő alapítvány nyerte el, emellett a felperest választották a .. vezetőjévé is. Ezt követően az alperes azt az aggályát fejtette ki, hogy a felperes a Leader programban való részvételi lehetőségekről az érintetteket belterjesen tájékoztatva olyan alapítványokat és cégeket értesített és vont be a közösségbe, akik közül több egyértelműen az ő személyéhez, illetve a Fiatal Baloldalhoz köthető. Annak közlése után, hogy a jogszabály szerint október 4-ig lehetett a helyi közösségekhez csatlakozni, a cikk állítása szerint a felperes - október 1-jén délelőtt Fonyódon, illetve este Buzsákon - a történelmi egyházak, több fonyódi egyesület és vállalkozás jelentkezési szándékát visszautasította azzal az indokkal, hogy lejárt a jelentkezési határidő. Ezt követően a cikk nyílt levélnek minősülő részében közöltek szerint a felperes egyoldalúan lerövidítette a helyi közösségi tagok felvételére a jogszabályban meghatározott határidőt, ezzel is szelektálva a felvehető jelentkezők körét. A cikk felvetette annak lehetőségét, hogy a felperes szándéka az volt, hogy csak az érdekeltségi körébe

tartozók vehessenek részt a programban. Majd a cikk írója felhívta a felperes figyelmét, hogy a Leader program nem a felperes és barátainak, illetve néhány jól értesültnek a kiváltsága, hanem az Európai Uniónak a magyar vidék fejlesztésére szánt pénze. A cikk változatlan tartalommal megjelent a .. honlapon is. A cikk állításait az alperes megismételte az önkormányzat ..-i Televízió által is közvetített 2007. október 8-i ülésén, valamint a „Beszélgetés a ..” címmel 2007. október 13-án sugározott televízió műsorban.

A felperes keresetében a cikk idézett kitételeiben szereplő valótlan tényállításokkal a jóhírnévhez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását, az alperesnek a jogsértés abbahagyására kötelezését, elégtétel adását, valamint az alperes 300.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezését kérte. Az alperes a kereset elutasítását indítványozta.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes a .. havilap 2007. októberi számában megjelent „I Love Fonyód, avagy .. fonyódiakhoz való viszonya” című cikkben, a .. Város Önkormányzatának Képviselőtestülete 2007. október 8. napján megtartott ülésén, valamint a ..-i Televízió által 2007. október 13. napján sugárzott „Beszélgetés a ..” című műsorban valótlanul állította, hogy a felperes belterjesen tájékoztatott a Leader program biztosította lehetőségekről, olyan alapítványokat és cégeket vont be a közösségbe, akik közül több egyértelműen az ő személyéhez köthető, ugyanakkor 2007. október 1. napján több egyesület és vállalkozás jelentkezési szándékát visszautasította azzal, hogy lejárt a jelentkezési határidő. Ezzel megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alperest, hogy a .. honlapról a cikket vesse le és a .. Hírmondó című havilap következő számában, illetve a .. Televízióban 8 napon belül saját költségén tegye közzé az ítélet rendelkező részében megállapított tartalmú nyilatkozatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a feleket, hogy külön felhívásra személyenként 10.500 forint eljárási illetéket fizessenek meg az államnak.

Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 300.000 forint nem vagyoni kártérítést, valamint 40.000 forint elsőfokú perköltséget. Mellőzte a felperes eljárási illetékben való marasztalását és az alperes által az államnak fizetendő elsőfokú eljárás illeték összegét 21.000 forintra felemelte. Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 20.000 forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - felhívásra - 24.000 forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

A jogerős ítélet a PK. 12. számú állásfoglalásban foglaltakra is figyelemmel a nyilatkozat szövegösszefüggésben való vizsgálata alapján megállapította, hogy a kifogásolt közlések - az alperes álláspontjával szemben - nem véleménynyilvánításnak, hanem tényállításnak minősülnek. Indokolása szerint az alperes a perben hat szervezetről igazolta, hogy az a felperes személyéhez köthető. Ezért a 180 körüli taglétszámú szervezettel kapcsolatban valótlán, illetve a való tényeket hamis színben tünteti fel az olyan állítás, hogy a felperes csak a hozzá köthető alapítványokat és cégeket értesítette a közösséghez való csatlakozás lehetőségéről. Valótlánul állította az alperes azt is, hogy a felperes 2007. október 1-jén több egyesület és vállalkozás jelentkezési szándékát visszautasította. A szóban forgó ülésen ugyanis a .. tagjai szavazással döntöttek arról, hogy a jelentkezés formai követelményeit nem teljesítők (a szükséges ajánlással és formanyomtatvánnyal nem rendelkezők) csatlakozási kérelmét nem veszik fel a napirendre. E valótlán tényállítások, illetőleg a tények hamis színben való feltüntetése alkalmas volt a közéleti tevékenységet kifejtő felperes adott programban végzett munkájával kapcsolatos hátrányos megítélésére. Ezért az alperes megsértette a felperes Ptk. 78. §-ban védett jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pont alapján a jogsértést - a kereseti kérelem tartalmi körén belül - megállapította, az alperest a b) pont alapján a jogsértő közlemény Internetes weboldalaról való levételének kezdeményezésével a jogsértés abbahagyására kötelezte, és a c) pont szerint a közzététellel érintett sajtóorgánumok hozzájárulása alapján nyilvános elégtétel adására kötelezte. A másodfokú bíróság ítéletével - indokolásából megállapíthatóan - tartalmilag ezeket a rendelkezéseket helybenhagyta.

A másodfokú bíróság - az elsőfokú ítélet keresetet ebben a körben elutasító rendelkezését megváltoztatva - a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pont alkalmazásával a Ptk. 339. § (1) bekezdés és 355. § (4) bekezdés alapján kötelezte az alperest a nem vagyoni kár megtérítésére, amelynek összegét mérlegeléssel állapította meg. A köztudomás alapján (Pp. 163. § (3) bek.) külön bizonyítás nélkül is elfogadta a felperes közéleti munkájával kapcsolatban a lakóköznyezetében több sajtóorgánumban is megjelent jogsértéssel összefüggésben a nem vagyoni hátrány bekövetkezését. Utalt arra, hogy a nem vagyoni kártérítésnek a kompenzációs funkciója mellett „elégtételadási funkciója is van”, ezért a felperes által követelt „jelképes összegű” kártérítés mindkét funkció betöltésére alkalmas.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozva, az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és a kereset elutasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint a jogerős ítélet tévedett, amikor nem vonta az értékelés körébe a cikk címét, amelyből egyértelműen kiderül, hogy

a való tényeken alapuló véleményét a fonyódi szervezetek reprezentációjához képest fogalmazta meg. Ezért téves következtetésre jutott, amikor a helyi közösség teljes taglétszámához viszonyította a felpereshez köthető szervezetek számát. Miután a cikkben a felperes tevékenységéről alkotott véleményét fogalmazta meg, tévesen tekintette a jogerős ítélet a kifogásolt közléseket tényállításnak. Az sem nyert bizonyítást, hogy a felperest a sérelmezett közlésekkel összefüggésben nem vagyoni hátrány érte, közszereplőként pedig egyébként is magasabb tűrőképességgel kell rendelkeznie.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem érdemben, túlnyomórészt az alábbiak szerint alaptalan.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

A „tény” kifejezés általánosságban valaminek a megtörténtét, valamely cselekedetnek az elkövetését jelenti. A való tények hamis színben való feltüntetésének minősül ugyanakkor, ha megtörtént események sajátos csoportosításával alaptalanul következtetnek további (meg nem történt) tényekre, illetve, ha utalásokkal, célzásokkal, feltevésekkel keltik további események megtörténtének látszatát (Pf.IV.25.270/2002/8. sz.).

A perbeli cikkben az alperes az elfogulatlan tájékoztatási kötelezettség elmulasztását rója a felperes terhére annak közlésével, hogy a felperes „meglehetősen belterjesen tájékoztatott” a csatlakozás lehetőségéről, és „olyan alapítványokat és cégeket értesített és vont be ebbe a közösségbe, akik közül több, egyértelműen az ő személyéhez köthető”. A „belterjes tájékoztatás” szókapcsolat valamely ügyben az adatoknak, ismereteknek a lehetségesnél szűkebb, korlátozott személyi körben való ismertetését jelenti. A közlés a felperes tájékoztatását, illetve annak módját minősíti, amely - általában - értékítéletként, bírálatként minősülhet véleménynek. A konkrét esetben azonban az alperes véleménye burkoltan azt is állítja (sugallja), hogy a felperes a .. vezetőjeként személyes érdekeltségi viszonyai alapján biztosította egyes szervezeteknek, gazdasági társaságoknak a helyi közösséghez csatlakozás lehetőségét. A per adatai azonban ezt cáfolják. A felperes által igazoltan a térséghez tartozó számos önkormányzat polgármestere nyilatkozott (a felperes tájékoztatása nyomán) a részvételi szándékáról. A ..-ben résztvevő szervezetek nagy számából és a felperes érdekeltségi körébe tartozó - mindössze

hat esetre korlátozódó - szervezetek számából nem következik ez a nagyságrendet tükröző állítás. Ezért az alperes kifogásolt közlése azt a való tény, hogy a ..-nek több, a felperes személyes érdekeltségi körébe tartozó szervezet is a tagja, abban a hamis színben tüntette fel, mintha a felperes csupán az érdekeltségi körébe tartozó szervezeteket tájékoztatta volna a helyi közösséghez való csatlakozás lehetőségéről. Nem tévedett tehát a jogerős ítélet abban, hogy a nagyságrendek tükrében ez a közlés nem vélemény, hanem a való tények hamis színben való feltüntetése.

A helyi közösséghez való csatlakozás önkényes visszautasításra vonatkozó kitétel a per adatai alapján részben tartalmaz valótlan állítást. A felperes nem vitatta az alperesnek azt az állítását, hogy a felperes október 1-jén (Fonyódon) a Helyi Vidékfejlesztési Irodában a .. csatlakozási kérelmét a jelentkezési határidő elteltére hivatkozva visszautasította. Ezért nem állapítható meg a valótlan tény állítása a közlés azon része tekintetében, mely szerint a felperes október 1-jén Fonyódon utasított vissza csatlakozni kívánó szervezetet. Valótlanul állította ugyanakkor az alperes, hogy október 1-jén este Buzsákon a közösségben részt venni szándékozó szervezetek jelentkezését a felperes - személyes döntése folytán eljárva - utasította vissza a határidő túllépése miatt. A valóság ezzel szemben az, amint azt a jogerős ítélet is helytállóan megállapította, hogy a közösség a Buzsákon tartott gyűlésén - jelentős szavazattöbbséggel - határozott a jogszabályi feltételeket nem teljesítő csatlakozni kívánók kérelmének mellőzéséről.

Nem osztotta a Legfelsőbb Bíróság azt a felülvizsgálati álláspontot, hogy fonyódi viszonylatban, a fonyódi szervezetek reprezentációjához képest megfogalmazott vélemény, annak ténybeli alapja miatt nem jogsértő. Még annak valósága esetén, hogy a felperes által személyesen elutasított vagy nem értesített szervezetek között esetleg voltak fonyódiak, sem vonható le a való tényeket hamis színben feltüntető következtetés. A sajtóközlemény ugyanis megtévesztően úgy tünteti fel a felperest, mintha kizárólag az ő feladata lett volna a program keretében alakítandó helyi közösség szervezése és e tevékenységét pozíciójával visszaélve végezte volna. Mindezekre tekintettel jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet a Ptk. 78. § alapján a jóhírnév megsértését.

Miután az elsőfokú bíróság ítéletének jogsértést megállapító rendelkező része és a másodfokú bíróság ítéletének indokolása a jogsértés elkövetését illetően (valótlan tényállítás, illetve való tények hamis színben való feltüntetése) nem állt összhangban, továbbá a Legfelsőbb Bíróság az egyik közlés tekintetében szűkebb körben állapította meg a jogsértést, szükségessé vált a jogsértést megállapító rendelkezés - jogsértés mibenlétét is kifejezésre juttató megfogalmazásával való - pontosítása, illetve részbeni

megváltoztatása. Ehhez képest kötelezte a Legfelsőbb Bíróság az alperest az ítélet jogsértést megállapító rendelkezésének közzétételével a nyilvános elégtétel adására.

A Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pont szerint alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdés alapján követelhet nem vagyoni kártérítést az, akit személyhez fűződő jogában megsértettek. A kártérítés jogintézményének a Ptk. rendszerében elfoglalt helyéből következik, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján a károsultnak kell bizonyítani a jogellenes magatartással okozati összefüggésben felmerült kár, ezen belül nem vagyoni hátrány bekövetkezését. A kár (nem vagyoni hátrány) bekövetkezését esetenként a Pp. 163. § (3) bekezdés alapján köztudomású tényként is meg lehet állapítani. A sértett félnek az elégtétel iránti igénye azonban önmagában nem jelent kártérítést megalapozó körülményt. (EBH 2006/1398., BH 2006/318.)

Nem tévedett ezért a másodfokú bíróság a nem vagyoni kártérítést megalapozó hátrány Pp. 163. § (3) bekezdés szerinti köztudomású tényként való elfogadásával. A felperesnek a .. szervezésében kifejtett tevékenységével összefüggésben több sajtóorgánumban is megjelent valótlan tényállítások, illetve a visszaélésszerű tevékenység hamis látszatának keltése nagyobb nyilvánosságot kaptak, amelyek a köztudomás szerint is megingatják az érintett személybe vetett bizalmat. Elfogadható a felperesnek az az előadása is, hogy a sajtóközlemény kapcsán szűkebb és tágabb környezetében magyarázkodásra kényszerült. Mivel a kártérítés követelt összege a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdés szerinti nem vagyoni hátrány kiküszöbölésére alkalmas, és a jogsértés tárgyi súlyához képest nem eltúlzott, jogszabálysértés nélkül marasztalta a másodfokú bíróság az alperest.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit részben hatályon kívül helyezte, ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, egyebekben a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az érdemben túlnyomórészt eredménytelen felülvizsgálati kérelemmel élő alperest a Pp. 78. § (1) bekezdés és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján kötelezte a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték államnak való megfizetésére. A felperesnek értékelhető felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel.

Budapest, 2009. május 20.

*Dr. Völgyesi Lászlóné sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk.
előadó bíró, Dr. Mészáros Mátyás sk. bíró*

Vné

A kiadmány hitelével:

tisztviselő